

mluva je ale zaplevelena i obecnou češtinou, prezident by měl přitom hovořit výhradně spisovně. „Dokonalý příklad politického vězně jako vyšitej,“ řekl třeba na adresu aktivistek z Pussy Riot.

Spisovatelku a češtinářku Blanku Kostřicovou současné zacházení se spi-

sovnou češtinou znepokojuje. „Téměř absolutní absence čisté a správné spisovné češtiny je katastrofa,“ tvrdí. Obecná čeština čili český interdialekt, který se také díky panu prezidentovi objevuje v rozhlase i v televizi, na ni působí hůře než fleecová bunda při předávání státních vyznamenání.

„Ostatně obojí, bunda i nevhodné dialektismy či nespisovné tvary, jsou téhož rodu. Nic se nebere vážně, trochu se to odlehčí, vždyť je to jen tak, sranda, né,“ paroduje pedagožka dnešní elity, které se tváří, že život je legrace, vše je dovo- leno, a to i v rámci českého jazyka.

Situace je vážná, nikoli však zoufalá. „Teď je důležité, aby děti o existenci a podobě spisovného jazyka vůbec věděly,“ říká básník a češtinář Lukáš Bárta z ostravského Gymnázia Olgy Havlové. Studenti nesmějí kodifikovaný jazyk považovat jen za cosi vzdáleného a téměř vymřelého, co ustrnulo v podobě školního předmětu. „Nesmějí si myslet, že spisovná čeština slouží jen k tomu, abychom studentům znepřijemňovali život při vyumělkovaných diktátech,“ míní kantor.

Ivan Motýl ■►

Foto: 1 Profilmedia, 2 ČTK / Michal Doležal

■ Čeština, logika a děti

Ovládat spisovnou češtinu je důležité, jenomže i když se v hodinách češtiny moří tolik dětí, nakonec stejně mluví, jak jim zobák narost, a píšou, aby tomu kozel rozuměl. Škole uniklo, že má nejprve získat děti k tomu, aby spisovnost vůbec potřebovaly, totiž pro své vyjadřování a sdílení vážných nebo krásných věcí.

Často slyším tvrzení, že gramatikou se děti učí logicky myslet. Jenže logiku nehledejte v starobylém přirozeném jazyce, jakým je dodnes čeština, se spoustou historických výjimek a nepravidelností. I spisovná čeština je jazyk historicky vzniklý, žádný logický konstrukt. Logiku by se děti mohly naučit v lépe vyučované matematice. Také se říká, že učením gramatických pojmů a termínů a rozborů se pomůže dětem zvládnout moderní cizí jazyky, jenomže každý jazyk má hodně jinou stavbu a naše pojmy jsou při jejich studiu k ničemu.

Opravdovými důvody, proč se ve škole učít správným slovům a správným tvarům a správným větám, je to, že potřebujeme umět své myšlenky a pocity podávat jasně, srozumitelně a přijatelně. A to, že potřebujeme zůstat ve spojení napříč generacemi, a dokonce i za jejich hranice. Máme umět porozumět, co kdysi řekli staří, a chceme také, aby naši následovníci dávno po nás dokázali vyluštit, co jsme to mysleli nebo prožívali my.

Ondřej Hausenblas, pedagog UK
a popularizátor českého jazyka ■